

Programnoter

Foreløbig udgave

Lindegardskoncerten fredag den 25. september 2020

Christina Bjørkøe og Slaatto Trioen

Christina Bjørkøe, klaver; Helge Slaatto, violin; Anette Slaatto, viola og Jonathan Slaatto, cello

Anette Slaatto er født 1952 i Tyskland men har boet i

Danmark siden 1985. Hun studerede violin i Düsseldorf hos Sandor Végh og bratsch hos Enrique Santiago i Stuttgart. Hun er en af de få danske musikere, som behersker det sjældne instrument, viola d'amore.

Anette Slaatto har været medlem af Danmarks Radios Symfoniorkester, men helliger sig nu solistopræden og kammermusik. Hun har optrådt på "Berliner Fest-wochen", "Internationale Bratschkongress" i Stuttgart, "Viola of my Life" i Amsterdam og på festivaler i Eu-ropa og Mellemøsten.

Hun er unik fortolker af nyere. Hun havde stor succes med indspilningen af alle Bachs solo suiter.

Fra 2014 kunstnerisk leder af Late Summer Festival og Lindegardskonserterne i Kgs. Lyngby sammen med Helge Slaatto.

Helge Slaatto er født 1952 i Oslo og var tidligere pro-

fessor i violin ved konservatoriet i Münster i Tyskland, og han har tidligere været koncertmester i Odense Symfoniorkester, Athelas Sinfonietta Copenhagen og Randers Kammer-orkester. Helge Slaatto har haft

en udstrakt koncertvirksomhed med et klassisk violin repertoire, men er særligt kendt for sine fortolkninger af nutidig musik, f.eks. uropførelsen af 50 duoværker sammen med kontrabassisten Frank Reinecke.

Helge Slaatto har optrådt ved en række europæiske festivaler som Lucerne Festival, Schweiz, Cantiere Internazionale d'Arte Montepulciano, Italien, Musica Viva, München, Tyskland, alle de betydelige danske festivaler for samtidsmusik, Festspillene i Bergen, Norge, etc. Som lærer af nogen af tidens førende violintalenter har han givet masterclasses i Tyskland, Portugal, Schweiz, Italien, Grækenland, Danmark, Syd Korea, Mexico og U.S.A.

I perioden 1995-2000 var Helge Slaatto kunstnerisk leder af SynCrete- Festivalen på Kreta, Grækenland og i 2014 grundlagde han sammen med sin kone bratschisten Anette Slaatto den meget roste Late Summer Festival, "Viola of my Life" i Amsterdam og på festivaler i Europa og Mellemøsten.

Jonathan Slaatto er født i Tyskland 1977, men er

opvokset i Danmark. Efter sin opvækst i Odense og København studerede han cello ved Niels Sylvest, på Edsbergs Musik-institut i Stockholm hos Torleif Thedeen og senere på Sibelius Akademiet hos

Hannu Kiiski. Jonathan Slaatto vandt med Trio Ondine top priser ved konkurrencer som ARD i München, Mel-bourne International Music Competition, Joseph Haydn Wettbewerb, Wien, og London Parkhouse Award.

Han er medlem af det internationalt succesrige Ensemble MidtVest og for tre år siden grundlægger af Den Danske Klarinettrio.

Udover en omfangsrig klassisk CD-produktion, har Jonathan Slaatto indspillet en improvisations CD sammen med den betydelige danske jazzpianist Carsten Dahl, som nyligt blev udgivet på vinyl.

Christina Bjørkøe, er født 1970, pia-nist, docent ved

Det Fynske Musik-konservatorium. Christina Bjørkøe begyndte at spille klaver som 5-årig og var 1978-90 elev af Therese Koppel blev hun uddannet på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium hos Anne Øland.

Christina Bjørkøe har dyrket omfattende koncertvirksomhed i det klassiske repertoire i Danmark og i udlandet, både som solist og kammer-musiker, og hun har modtaget talrige priser. Hun vakte stor opmærksomhed med sin indspilning af Carl Nielsens samlede klaverværker på to cd'er i 2008.

Program:

- **Mozart: Klaverkvartet i g-mol, K. 4781**

- I. Allegro
- II. Andante
- III. Rondeau

- **Rachel Yatzkan: Duo Tuf**

Pause

- **Johannes Brahms: Klaverkvartet nr. 1 i g-mol op. 25**

- I. Allegro
- II. Intermezzo. Allegro, ma non troppo
- III. Andante con moto
- IV. Rondo alla Zingarese. Presto

Programnoter

Musikken:

Mozart: Klaverkvartet i g-mol, K. 4781

for klaver, violin, bratsch og cello

I. Allegro

II. Andante

III. Rondeau

Mozart skrev klaverkvartetten i 1785. Det omtales som det første større stykke, der er komponeret som klaverkvartet i kammermusik repertoire.

Mozart modtog en kommission for tre kvartetter i 1785 fra Franz Hoffmeister, der senere indså, at den første kvartet ville være for vanskelig, og at offentligheden ikke ville købe den, så han frigav Mozart fra forpligtelsen til at færdiggøre sættet. Da stykket blev skrevet, blev cembalo stadig anvendt i vid udstrækning, skønt stilistiske beviser antyder, at Mozart havde til hensigt at spille klaverdelen til "Wiens" fortepiano i perioden. Værket er i tre bevægelser og kræver violin, viola, cello og klaver. Det fås også i et arrangement for strygekvintet.

Rachel Yatzkan: Duo Tuf

Komponeret til Anette og Helge Slaatto til en koncertturne til Færøerne, som desværre blev aflyst grundet Coronakrisen.

Johannes Brahms: Klaverkvartet nr. 1 i g-mol op. 25

for klaver, violin, bratsch og cello

I. Allegro

II. Intermezzo. Allegro, ma non troppo

III. Andante con moto

IV. Rondo alla Zingarese. Presto

I årene 1855 til 1861 skrev Brahms to klaverkvartetter op. 25 og 26. Besætningen med klaver og strygtrio blev dyrket af Mozart, som etablerede den som en klassisk kammermusikbesætning, en genre, som imidlertid hverken Beethoven eller Schubert anvendte. Mendelssohn, Schumann og altså Brahms vendte sig derimod mod genren, Brahms i den ovenfor nævnte periode (hans tredje klaverkvartet blev også påbegyndt i 1855, men først afsluttet i 1873/74 med opusnummeret 60) -en periode, hvor Brahms efter forskellige skuffelser, bl.a. med sin første klaverkoncerts fiasko og en manglende ansættelse som leder af Hamburgs filharmoniske koncerter, intenst vendte sig mod kompositionen for at opnå offentlig anerkendelse som komponist og dirigent. Da Brahms i 1862 for første gang rejser fra sin hjemby Hamborg til Wien, har han op. 25 med i bagagen. Han skriver til en ven: "Mandag tager jeg af sted til Vienna. Jeg ser frem til

det som et barn. Hvor længe jeg bliver, ved jeg naturligvis ikke, vi får se, hvad der sker. Det var et konservativt publikum, han mødte: I 1815 var ca. 80% af de opførte værker i Gesellschaft der Musikfreunde af levende komponister, mens 20% var af afdøde komponister. I 1849 havde tingene vendt sig: 78% af musikken var af afdøde komponister og kun 18% af nulevende. I 1863 skriver Brahms til en ven om forholdene i Wien: "Man har fornemmelsen af, at Schubert stadig lever (han døde 1828). Man møder til stadighed nye mennesker, som taler om ham som et nært bekendtskab". Det bedre borgerskab dominerede nu kulturlivet i Wien, og man satsede på det sikre dvs. Haydn, Mozart, Beethoven og Schubert og stod mere skeptisk over for de nulevende komponister. Brahms' op. 25 imødekommer på overfladen de ønskede konventioner. Kvartetten har fire satser, hvoraf første sats er i sonateform (om end en lidt utypisk udgave med hele fem temaer), de to næste i tredelt ABA-form, og sidste sats er en rondo, en form, som er beskrevet ovenfor. Men mens den wienerklassiske musiks melodik oftest falder i regelmæssige ofte symmetriske perioder af otte eller tolv taktters varighed (hør f.eks. første sats af Mozarts klaverkvintet nr.1 i g-mol KV 478), er Brahms' melodik mere asymmetrisk og kompleks med stadige transformationer og udviklinger af det melodiske materiale. Det er musik, som stiller krav både til udøvere og tilhørere, men der er også umiddelbart indsmigrende elementer, som f.eks. 3. satsens smukke melodi, som har mindelser om en italiensk opera-melodi og ikke mindst den fyrige sigøjner-rondo i sidste sats. Det er altså musik både for "Kenner und Liebhaber", og Brahms høstede da også ros, da kvartetten blev opført i Wien den 16. november 1862

I hvor høj grad disse populære elementer stod Brahms klart, ved vi ikke, men der er ikke tvivl om, at han ønskede sin plads i den klassiske kanon, og han var yderst selvkritisk over for sine egne kompositioner og tilintetgjorde mange. At han også kunne være kritisk over for publikum viser hans ofte gentagne bemærkning: "At man skal lære i alle andre ting, ved enhver, kun med hensyn til musik er det ikke nødvendigt; det kan man, eller også kan man det ikke". Det er naturligvis denne sidste sats Rondo alla Zingarese, som illustrerer denne festivals overordnede tema -et tema som både Brahms og Franz Liszt har bidraget til bl.a. gennem deres populære Ungarske Danse for klaver.

Programnoter

Komponisterne:

Wolfgang Amadeus Mozart, (1756 – 1791) var Salz-

burger komponist. Han er almindeligt anerkendt som en af de største komponister af klassisk musik. Han er en af wienerklassikkens mestre og en af de mest populære komponister nogensinde.

Mozart og hans søster Maria

Anna Mozart var vidunderbørn. Han spillede cembalo fra han var tre år og begyndte at komponere som femårig og optrådte for kongelige i Europa. Senere spillede han også klaver og violin. Da han var 17 blev han ansat som hofmusiker i Salzburg, men blev rastløs, og rejste for at finde sig en bedre ansættelse, alt imens han komponerede mange værker. Da han besøgte Wien i 1781, blev han fyret fra sin position i Salzburg. Han valgte at blive i hovedstaden, hvor han opnåede berømmelse, men lidet økonomisk sikkerhed. I løbet af sine sidste år i Wien komponerede han mange af sine bedst kendte symfonier, koncerter, operaer og dele af hans Requiem, som blev efterladt ufærdigt ved hans død. Omstændighederne ved hans tidlige død er siden blev genstand for megen mystik. Han efterlod sig sin kone Constanze og deres to sønner.

Selv om han døde kun 35 år gammel, skabte han et omfangsrigt livsværk, der dækkede alle hans tids musikalske genrer: operaer, balletmusik, symfonier, solo koncerter for klaver, violin og bratsch, valdhorn, tværføjte, klarinet og obo, messer, lieder, strygekvartetter, sonater og megen anden kammermusik. Han regnes også blandt de største operakomponister. Alle Mozarts værker er blevet katalogiseret af Ludwig von Köchel i KV (Köchel-Verzeichnis). Hvert værk er registreret med angivelse af KV-registreringsnummer. Fx står KV 525 entydigt for Eine kleine Nachtmusik. Denne kategorisering er den mest benyttede til reference af hans værker.

Johannes Brahms (1833-1897) tysk komponist. Jo-

hannes Brahms er født i Hamburg, hvor hans far var dansemusiker, senere kontrabasist i byorkesteret. Fra otteårsalderen fik han undervisning i klaver af Otto Cossel, som efter to år sendte ham videre til Eduard Marxsen (1806-1887), hos hvem han tillige studerede teori og

komposition.

I 1848 trådte han offentligt frem som pianist, studerede intenst værker af Johann Sebastian Bach og Ludwig van Beethoven foruden samtidens virtuoser (Henri Herz (1803-1888), Sigismund Thalberg) og begyndte selv at komponere.

Af stor betydning blev mødet med den ungarske violinist Eduard Reményi (1828-1898), som i 1853 tog den unge pianist med på en koncertturné. I Göttingen mødte han violinisten Joseph Joachim, med hvem han sluttede et venskab, der med afbrydelse varede livet igennem; i Weimar traf han Franz Liszt, hvis person og musik bød ham imod.

I Düsseldorf blev Johannes Brahms modtaget med begejstring af Robert Schumann, som hilste den "unge ørn" med sin berømte artikel "Neue Bahnen" i Neue Zeitschrift für Musik og sørgede for, at hans værker blev udgivet. Men kun få måneder senere, i februar 1854, fulgte Schumanns totale sammenbrud, og Brahms gennemlevede en langvarig krise. Han blev i Düsseldorf og hjalp familien indtil Schumanns død i 1856. Hans hengivenhed for den 14 år ældre Clara Schumann udviklede sig til lidenskabelig kærlighed.

Rachel Yatzkan (f. 1968, Jerusalem). Studerede bl.a.

saxofon, improvisation og komposition på Rimon School for Jazz og Contemporary Music i Israel.

1996-2001 – Masters i komposition ved Koninklijke Conservatorium i Den Haag i Holland. Studerede hos Clarence Barlow, Diderik Wagenaar,

Martijn Padding, Louis Andriessen og Gilius van Bergeheid.

Diplomeksamen i komposition ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium Studerede hos Niels Rosing-Schow og Hans Abrahamsen.